

רשות העתיקות

מס' הנוהל: 1.8	נוהל: הכנת תנאים לחפירת הצלה, השתתפות במכרזים והגשת השגה בפני הממונה	
מס' קודם:		
דף 1 מתוך 4	תאריך תחולה: 2/11/08	מהדורה: 2

האחראי לביצוע הנוהל: מנהל רשות העתיקות, ארכיאולוגי מרחבים.

מטרת הנוהל: להסדיר פתרון לסוגיית ניגוד העניינים לכאורה שעלתה מדו"ח מבקר המדינה, ולקבוע נוהלי עבודה בכל הנוגע לעבודת הממונה לענייני קביעת היקפי חפירה וכן בנושא הטיפול בהליך של מכרז לביצוע חפירת הצלה, הכנת אומדן ואישורו, פיקוח על חפירות ההצלה, וקביעת הפרדה מבנית בין הגורם המפקח, המבצע והמאשר ברשות העתיקות.

מסמכים הקשורים לנוהל:

חוק העתיקות התשל"ח - 1978
 חוק רשות העתיקות התשמ"ט - 1989
 נוהל 2.4 - נוהל עבודה במרחבים

רקע

רשות העתיקות פועלת במסגרת תפקידיה על פי חוק לטפל בכל ענייני העתיקות, לשמור ולשמר את העתיקות, את המורשת התרבותית ונכסי העבר של הארץ. מנהל הרשות מוסמך להכריז על אתרי עתיקות על פי סעיף 28 (א) לחוק העתיקות התשל"ח - 1978, ולקבוע תנאים למתן אישור לביצוע עבודות בניה ופיתוח באתרי עתיקות מוכרזים. כל זאת מכוח הוראות סעיף 29 (א) לחוק האמור.
 על פי סעיף 5 (ב) לחוק רשות העתיקות, התשמ"ט - 1989 מוסמכת הרשות לבצע חפירות ארכיאולוגיות, בכללן חפירות הצלה.
 לפיכך אוחזת הרשות בדעה כי הודות לתפקידיה והסמכויות שהוקנו לה על פי חוק לא קיים משום ניגוד עניינים בפעילותה.
 עם זאת ולאור ההערות שהועלו בטיטת דו"ח מבקר המדינה בשנת 2003, ראתה הרשות לנכון להציע פיתרון לסוגיית ניגוד העניינים לכאורה ולקבעו בנוהל פנימי, הכל כפי שיפורט בנוהל זה.

1. מסירת מידע לאחר ביצוע חיתוכי בדיקה וחפירות בדיקה:

- 1.1 רשות העתיקות תמציא ליזם דו"ח ראשוני על תוצאות חיתוכי הבדיקה ו/או חפירות הבדיקה לפי העניין בצירוף תשריט, וכן תנאים לביצוע חפירת ההצלה ככל שיחליט מנהל רשות העתיקות כי קיים צורך מקצועי/מדעי בביצוע חפירת הצלה לאחר הבדיקות המקדימות שלעיל.
- 1.2 רשות העתיקות תגדיר היקף חפירות ההצלה שיידרשו, מיקומם בשטח על גבי תשריט, עומק החפירה ותנאים נוספים על פי הצורך בהתאם לשיקול דעתו של מנהל הרשות מכוח סמכותו על פי דין.
- 1.3 כל החומר והמידע הארכיאולוגי אודות חיתוכי הבדיקה וחפירת הבדיקה יועמדו לעיון המשתתפים במכרז לביצוע חפירות ההצלה.
- 1.4 תנאי רשות העתיקות לביצוע חפירת ההצלה יחולו על כל המשתתפים באופן שוויוני ויחייבו את המציע שהצעתו נבחרה על ידי מפרסם המכרז לביצוע חפירת הצלה.

כותב הנוהל: ד"ר עוזי דהרי, סגן המנהל לארכיאולוגיה	חתימת כותב הנוהל: _____
מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות	חתימת מאשר הנוהל: _____
תאריך אישור: 3/11/08	
תאריך עדכון: 06/04/09	

רשות
העתיקות

מס' הנוהל: 1.8	נוהל: הכנת תנאים לחפירת הצלה, השתתפות במכרזים והגשת השגה בפני הממונה	
מס' קודם:		
דף 2 מתוך 4	תאריך תחולה: 2/11/08	מהדורה: 2

- 2. הכנת הצעה לביצוע חפירת הצלה במסגרת מכרז**
- 2.1 ארכיאולוג המרחב ברשות העתיקות יכין הצעה/תמחור ראשוני עבור חפירת הצלה שפורסמה במסגרת הליך של מכרז.
- 2.2 ההצעה תועבר לאישור סמנכ"ל תכנון תיאום ובקרה וסמנכ"ל כספים ברשות העתיקות. שניהם יהיו מוסמכים להכין את ההצעה הסופית למכרז, לשנות ולהוסיף עליה בהתאם לשיקול דעתם, ללא מעורבות הגורם הקובע את התנאים וההיקפים של החפירה.
- 2.3 מנהל רשות העתיקות יסמיך את סמנכ"ל תיאום, תכנון ובקרה וסמנכ"ל כספים ברשות העתיקות לחתום על מסמכי המכרז וההצעה שתוגש מטעם הרשות בהליך של מכרז.
- 2.4 ההצעה למכרז תוגש לאחר אישור שני הגורמים המוסמכים שלעיל, וחתימתם על מסמכי המכרז לאחר קבלת הסמכת מנהל הרשות תחייב את רשות העתיקות.
- 2.5 סמנכ"ל תיאום תכנון ובקרה וסמנכ"ל כספים לא יהיו רשאים לבצע חפירות הצלה וכן לא יהיו מוסמכים או רשאים לקבוע תנאים לחפירת הצלה או שחרור שטח לאחר סיום החפירה.
- 2.6 ההליך כמתואר לעיל נועד להבטיח כי לא יהיה עירוב בין הגורם העוסק בפועל בביצוע הבדיקות של חיתוכי הבדיקה או חפירות ההצלה המדגמיות/הבדיקה לבין הגורם המגיש את ההצעה מטעם הרשות וכן הגורם העוסק בפיקוח על חפירות ההצלה בפועל.
- 2.7 במסגרת תנאי הרשות לביצוע חפירת הצלה, יצוינו מפורשות שמות הגורמים המוסמכים לטפל בכל עניין הנוגע לחפירה, הפיקוח על החפירה, הגורם המוסמך לשחרר את השטח לאחר סיום החפירה וכד'.

3. הפרדה מבנית בין הגורם המפקח על חפירת הצלה לבין מבצע חפירת ההצלה ברשות העתיקות:

- 3.1 הפיקוח של הרשות על חפירת ההצלה שבה זכה המציע במסגרת מכרז יבוצע על ידי מנהל תחום חפירות וסקר ברשות העתיקות או מי מטעמו.
- 3.2 במידה וחפירת ההצלה בוצעה על ידי רשות העתיקות לאחר זכייתה במכרז, הפיקוח על החפירה יהיה על ידי תחום חפירות וסקר ברשות העתיקות, במידה והחופר הינו עובד תחום חפירות וסקר, במקרה זה הפיקוח יהיה על ידי ארכיאולוג המרחב ו/או מי מטעמו והדיווח על תוצאות הפיקוח על החפירה יהיה למנהל רשות העתיקות.
- 3.3 בכל מקרה, הפיקוח על חפירת ההצלה בפועל לא יהיה בידי התחום המבצע את החפירה בפועל בשטח מטעם רשות העתיקות.
- 3.4 הפיקוח על הגורמים המבצעים את חפירת ההצלה בפועל יתנהל על פי אמות מידה שוויוניות ובהתאם לתנאים שנקבעו ברישיון החפירה.

כותב הנוהל: ד"ר עוזי דהרי, סגן המנהל לארכיאולוגיה	חתימת כותב הנוהל: _____
מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות	חתימת מאשר הנוהל: _____
תאריך אישור: 3/11/08	
תאריך עדכון: 06/04/09	

רשות
העתיקות

מס' הנוהל: 1.8	נוהל: הכנת תנאים לחפירת הצלה, השתתפות במכרזים והגשת השגה בפני הממונה	
מס' קודם:		
דף 3 מתוך 4	תאריך תחולה: 2/11/08	מהדורה: 2

- 4. מינוי ממונה עצמאי**
- 4.1 מועצת רשות העתיקות תמנה ממונה שייקרא "ממונה לענייני קביעת היקפי חפירות ושחרור שטח לאחר ביצוע חפירה ארכיאולוגית" (להלן: הממונה).
- 4.2 הממונה יהיה בהכשרתו ארכיאולוג (בעל תואר שלישי לפחות), בעל ניסיון בביצוע חפירות ופרסומן ונהנה מיוקרה מקצועית בתחום הארכיאולוגיה.
- 4.3 הממונה יעסק ברשות העתיקות כממונה עצמאי על פי חוזה העסקה מיוחד, לתקופה של שלוש שנים. תפקידו זה יהיה עיסוקו היחיד ברשות במהלך כל תקופת העסקתו ברשות.
- 5. סמכויות הממונה ועבודתו מול המרחבים**
- 5.1 ארכיאולוג המרחב יקבע בהתאם לפרקטיקה הנהוגה כיום ברשות את היקפי החפירה והתנאים לשחרור השטח לאחר חפירה ארכיאולוגית.
- 5.2 רשות העתיקות תודיע בכתב לכל מזמין חפירה על זכותו לפנות לממונה ולהגיש השגה בעניין היקפי החפירות או התנאים לשחרור השטח לאחר חפירה.
- 5.3 הממונה רשאי ומוסמך לפנות לגורמים מקצועיים ומומחים לצורך התייעצות בהתאם לשיקול דעתו המקצועי הבלעדי, זאת טרם גיבוש עמדתו וחוות דעתו בסוגיות המקצועיות העומדות בפניו.
- 5.4 יזמים פרטיים, ציבוריים או כל גורם אחר, יוכלו לפנות לממונה באופן ישיר ולהביע את דעתם וכן להשיג את השגותיהם ולבקש התערבותו.
- 5.5 הממונה יבדוק את ההשגה ולצורך הבדיקה, רשאי יהיה לקבל כל החומר הדרוש על ידו מהמרחב הרלוונטי.
- 5.6 הממונה ימסור את החלטתו בעניין ההשגה שתוגש אליו, לארכיאולוג המרחב לפני שיודיע על החלטתו לפונה אליו.
- 5.7 במידה והמרחב לא חלק על הכרעת הממונה, יודיע הממונה לפונה אליו על החלטתו עם העתק למרחב ולמנהל הרשות.
- 5.8 במקרה ולא הוגשה השגה לממונה בעניין היקפי החפירות והשחרור, יפעל ארכיאולוג המרחב על פי הפרקטיקה הנהוגה כיום ברשות ובנהלי הרשות לביצוע חפירה וקביעת תנאי שחרור השטח לאחר החפירה.
- 5.9 במקרה של חילוקי דעות בין ארכיאולוג המרחב והממונה, הנושא יובא לדיון בין הממונה ומנהל הרשות ויוכרע ביניהם.
- 5.10 היה ומנהל הרשות והממונה לא הגיעו לידי הסכמה, יובא הנושא לדיון בפני יו"ר מועצת הרשות.

כותב הנוהל: ד"ר עוזי דהרי, סגן המנהל לארכיאולוגיה	חתימת כותב הנוהל: _____
מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות	חתימת מאשר הנוהל: _____
תאריך אישור: 3/11/08	
תאריך עדכון: 06/04/09	

רשות
העתיקות

מס' הנוהל: 1.8	נוהל: הכנת תנאים לחפירת הצלה, השתתפות במכרזים והגשת השגה בפני הממונה
מס' קודם:	
דף 4 מתוך 4	תאריך תחולה: 2/11/08
	מהדורה: 2

- 6. ועדת הערר על פי חוק העתיקות ותהליך הגשת ההשגה לממונה:**
- 6.1 בכל פנייה ליזם בה כלולה דרישה לחפירת הצלה, תציין הרשות כי עומדת ליזם הזכות לפנות לממונה ולהגיש בפניו השגה על קביעת רשות העתיקות להיקפי חפירת ההצלה.
- 6.2 אין נוהל זה בא כדי לגרוע או לפגוע בזכותו של יזם פרטי או אחר לפנות לוועדת הערר שהוקמה על פי סעיף 35 לחוק העתיקות, התשל"ח-1978 ולערור בפניה על החלטות המנהל המפורטות בסעיף 36 לחוק העתיקות.
- 6.3 על החלטת הממונה ניתן להגיש ערר בפני ועדת הערר הפועלת על פי חוק העתיקות.

כותב הנוהל: ד"ר עוזי דהרי, סגן המנהל לארכיאולוגיה	חתימת כותב הנוהל: _____
מאשר הנוהל: שוקה דורפמן, מנהל רשות העתיקות	חתימת מאשר הנוהל: _____
תאריך אישור: 3/11/08	
תאריך עדכון: 06/04/09	